

УДК 342.951

Галунько А. В., здобувач кафедри конституційного адміністративного та фінансового права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Адміністративно-правовий статус служби дільничних інспекторів

В статті сформовано, що адміністративно-правовий статус служби дільничних інспекторів — це сукупність юридичних засобів, які характеризують його місце і роль в системі міліції громадської безпеки та характеризується правосуб'єктністю, завданнями, функціями, адміністративними обов'язками, правами та загальними засадами адміністративної відповідальності за неналежне виконання своїх обов'язків на закріплених адміністративних дільницях.

Ключові слова: дільничні інспектори, адміністративний статус, громадський порядок, публічні обов'язки, публічні права, служба дільничних інспекторів

В статье сформирована, что административно-правовой статус службы участковых инспекторов - это совокупность юридических средств, которые характеризуют его место и роль в системе милиции общественной безопасности и характеризуется правосубъектностью, задачами, функциями, административными обязанностями, правами и общими принципами административной ответственности за ненадлежащее исполнением своих обязанностей на закрепленных административных участках.

Ключевые слова: участковые инспекторы, административный статус, общественный порядок, публичные обязанности, публичные права, служба участковых инспекторов.

The article formed that the administrative status service of district inspectors is legal tools that characterize its place and role in the public security police. It is characterized by legal personality, objectives, functions, administrative duties, rights and general principles of administrative liability for the improper performance of the duties assigned to administrative districts.

Keywords: administrative status, precinct inspectors, public duties, public law, public order, service of district inspectors.

Актуальність. Одним із провідних чинників функціонування правової демократичної держави є існування в ній органів публічної влади одним з яких є служба дільничних інспекторів, які забезпечують охорону прав і свобод громадян та юридичних осіб від протиправних посягань.

Завдання та функції по профілактиці правопорушень, охорони громадського порядку, робота з населенням, адміністративної діяльності та інші в системі публічної адміністрації здебільшого покладено на дільничних інспекторів міліції, поліції чи органів місцевого самоврядування [1].

Але незважаючи на теоретичну і практичну важливість, в науці адміністративного права адміністративно-правовий статус служби дільничних інспекторів охорони громадського порядку досліджено недостатньо, у зв'язку з чим норми чинного законодавства потребують вдосконалення.

У зв'язку з загостренням політичної ситуації на даний час суспільство залишається незадоволеним діяльністю органів внутрішніх справ в тому числі і службою дільничних інспекторів охорони громадського порядку. З метою підняття довіри громадян необхідно провести реформування системи, розробляти нові завдання, функції вдосконаливши чинне законодавство, в тому числі адміністративне.

Огляд останніх досліджень. До загальних засад адміністративно-правового статусу

звертали свою увагу вчені-адміністративісти В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.В. Бевзенко, В.М. Гаращук, В.В. Галушко, П.В. Діхтєвський, Є.В. Додін, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, Л.В. Ковалюк, І.Б. Коліушко, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Т.О. Коломоєць, С.Ф. Константинов О.В. Кузьменко, В.І. Курило, Р.С. Мельник, В.І. Олефір, О.І. Остапенко, С.В. Петков, Ю.І. Римаренко, В.К. Шкарупа та ін.

Окремі аспекти, які так чи інакше стосуються здійснення адміністративно-правового регулювання служби дільничних інспекторів охорони громадського порядку, були предметом дослідження таких учених, як В.М. Зінич [2], О.В. Ковальова [3], М.О. Тучак [4], однак усі вони розкрили лише окремі аспекти адміністративно-правових засад у цій сфері.

Мета статті полягає в тому щоб на основі використання теорії адміністративного права, джерел регулювання адміністративної діяльності визначити адміністративний статус діяльності дільничних інспекторів охорони громадського порядку при здійсненні ними юрисдикційної діяльності та внести пропозиції щодо їх удосконалення..

Виклад основного матеріалу. Під статусом розуміється правове становище (сукупність прав і обов'язків) фізичної чи юридичної особи [5]. Слушними залишаються роздуми щодо сутності правового статусу індивіда в адміністративно-правових відносинах одного із засновників вітчизняної науки адміністративного права А.І. Єлістратова, який стверджував, що від обсягу правоможностей, які фізична особа одержує в публічному праві, залежить її потрійний статус. Право особистої свободи визначає так званий негативний статус фізичної особи – правоможність індивіда та те, щоб правляча влада не втручалась до сфери особистої свободи, відмежованої законом. Право публічної адміністрації встановлює позитивний статус особи: тут визначається обов'язок публічної влади надавати фізичним і юридичним особам адміністративні послуги. На думку вченого, негативний і позитивний статуси доповнюються й утворюються правом громадян на участь у публічній владі, інакше – сукупністю політичних прав, що утворюють третій – активний статус громадянина [6].

У сучасних умовах зміст правового статусу особи трактується у правознавстві в чотирьох основних аспектах: по-перше, правовий статус особи ототожнюється з правосуб'єктністю; по-друге, правовий статус встановлюється нормативно-правовими актами, що встановлюють суб'єктивні права та юридичні обов'язки особи; по-третє, правовий статус особи визначається нормативно-правовими актами, які встановлюють суб'єктивні права та юридичні обов'язки особи в сукупності з їх правосуб'єктністю; по четверте, правовий статус розглядається як система закріплених у нормативно-правових актах і гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та юридичною відповідальністю, відповідно до яких індивід як суб'єкт права (тобто такий, що має правосуб'єктність) координує свою поведінку у суспільстві. Тим самим, на думку, В.І. Олефіра адміністративно-правовий статус особи – це сукупність юридичних засобів, які характеризують місце і роль фізичної або юридичної особи в адміністративно-правових відносинах. Визначальними для аналізу адміністративно-правового статусу особи є такі юридичні інститути: 1) публічні суб'єктивні права та юридичні обов'язки; 2) правосуб'єктність особи; 3) адміністративна відповідальність; 4) у деяких випадках – дисциплінарна відповідальність посадових осіб публічної адміністрації [7].

Відповідно до Положення «Про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України» дільничний інспектор міліції це посадова особа органу внутрішніх справ, на яку покладено виконання завдань служби дільничних

інспекторів міліції та яку наділено повноваженнями відповідно до законодавства [8].

Завданнями дільничних інспекторів є: проведення загальної та індивідуальної профілактичної роботи серед жителів адміністративної дільниці; охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки на території, що обслуговується; робота з населенням та громадськими формуваннями; профілактика правопорушень та боротьба зі злочинністю; участь разом з іншими службами та підрозділами органів внутрішніх справ у виявленні, попередженні, припиненні адміністративних правопорушень та злочинів, а також у розкритті злочинів, учинених на території адміністративної дільниці.

Функціями дільничних інспекторів міліції є: забезпечення прав і свобод людини, її безпеки та захист від протиправних посягань, надання у межах своїх повноважень правової, соціальної допомоги та інших послуг населенню; налагодження співпраці з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, населенням і громадськими формуваннями з охорони громадського порядку у зміцненні правопорядку та профілактиці правопорушень; всебічне, повне й об'єктивне дослідження причин та умов, які призводять до вчинення правопорушень, внесення пропозицій щодо їх усунення, інформування населення з цих питань у своїх виступах як перед жителями адміністративної дільниці, так і через засоби масової інформації; організація діяльності базових дільничних пунктів міліції; формування позитивної громадської думки щодо стану правопорядку та діяльності дільничних інспекторів міліції, підвищення довіри населення до міліції.

Дільничні інспектори міліції мають право: перевіряти у громадян при підозрі у вчиненні правопорушень документи, що засвідчують їх особу, а також інші документи, викликати громадян і службових осіб за справами і матеріалами, які перебувають у їх провадженнях, здійснювати привід громадян і посадових осіб, які без поважних причин ухиляються від явки за викликом; доставляти до міськрайоргану і затримувати осіб, які вчинили адміністративне правопорушення, якщо вичерпані інші заходи впливу, складати протоколи про адміністративне правопорушення та накладати адміністративні стягнення на громадян, які вчинили адміністративні правопорушення, проводити особистий огляд, огляд речей, вилучення речей і документів; входити безперешкодно в будь-який час доби на територію і в приміщення підприємств, установ і організацій, у тому числі митниці, та оглядати їх з метою припинення злочинів, переслідування осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, при стихійному лихові та інших надзвичайних обставинах, до житла чи до іншого володіння особи, яка перебуває під адміністративним наглядом, з метою перевірки виконання встановлених судом обмежень; Затримувати і доставляти до органів внутрішніх справ осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, обвинувачених, які переховуються від дізнання, слідства чи суду, засуджених, які ухиляються від виконання кримінального покарання, використовувати безперешкодно транспортні засоби, що належать підприємствам, установам, організаціям і громадянам, для проїзду до місця події чи стихійного лиха, доставляння до лікувальних закладів осіб, які потребують невідкладної медичної допомоги, переслідування правопорушників та доставляння їх до органів внутрішніх справ; підписувати і надсилати запити до різних інстанцій [8].

Висновки. Отже, адміністративно-правовий статус служби дільничних інспекторів полягає у сукупності юридичних засобів, які характеризують його місце і роль в системі МВС України та характеризується, правосуб'єктністю, завданнями, функціями, обов'язками та правами дільничних інспекторів та їх підрозділів з метою забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян і юридичних осіб на закріплених адміністративних дільницях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-ХІІ «Про міліцію»: за станом на 1 вересня 2014 р. // Голос України від 04.01.1991
2. Зінич В.М. Дільничний інспектор міліції як суб'єкт профілактики правопорушень: організаційно-правовий аспект : дис. канд. юрид. наук. / В.М. Зінич. — Київ 2007. — 211 с.
3. Ковальова О.В. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо попередження насильства в сім'ї : [дис. канд. юрид. наук] : / [О.В. Ковальова;— Харків 2008. — 238 с.
4. Тучак М.О. Адміністративно-правові засади діяльності дільничних інспекторів міліції : дис. канд. юрид. наук / М.О. Тучак.;— Харків 2002. — 209 с.
5. Єлістратов А. І. Адміністративне право : лекції / Аркадій Іванович Єлістратов ; ред. та упоряд. В. В. Галунько, С. В. Діденко. — Херсон : ВАТ ХМД, 2007. — 268 с.
6. Энциклопедический словарь / гл. ред. А.М. Прохоров. — М. : Энциклопедия 1984. — 1600 с.
7. Адміністративне право України : [навчальний посібник] : [у 2-х томах] / [Галунько В.В., Олєфір В.І., Пихтін М.П. та ін] ; за заг. ред. В.В. Галунька. — Херсон 2011. — Т. 1 : Загальне адміністративне право. — 320 с.
8. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 вересня 2010 року № 550 «Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України»: за станом на 1 вересня 2014 р. : [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. — 2010. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1219-10>

УДК 342.9 : 347.963

Кальчук О. М., здобувач Державного науково-дослідного інституту МВС України

Принципи адміністративно-правового регулювання правозахисної діяльності органів прокуратури України

У статті досліджено принципи правозахисної діяльності органів прокуратури України, які знайшли своє відображення у законодавстві України та науковій літературі. Висвітлено авторські погляди щодо них. Акцентовано увагу на необхідності визначення ступеня реалізації законодавчо закріплених принципів під час виконання службових обов'язків посадовими особами органів прокуратури України.

Ключові слова: діяльність, принципи, засади, право, нагляд, захист, гласність, дотримання.

В статье исследованы принципы правозащитной деятельности органов прокуратуры Украины, которые нашли свое отражение в законодательстве Украины и научной литературе. Отображены авторские взгляды относительно них. Акцентировано внимание на необходимости определения степени реализации законодательно закреплённых принципов во время выполнения служебных обязанностей должностными лицами органов прокуратуры Украины.

Ключевые слова: деятельность, принципы, основы, право, надзор, защита, гласность, соблюдение.

This article explores the principles of human rights activities of the Office of Ukraine, as reflected in the legislation of Ukraine and the scientific literature. Editorials deals on them. Attention is focused on the need to determine the degree of implementation of legally binding principles in the performance of official duties by the prosecution Ukraine.

Keywords: activity, principles, principles, right, supervision, defence, publicity, inhibition.